

KONCEPCE VÝSTAVBY ARMÁDY ČR DO ROKU 1996

Zahájení práce na nové koncepci Armády ČR bylo vyvoláno nutností reagovat na změnu strategického prostředí, na úbytek zdrojů pro armádu a potřebou provést zásadní systémovou změnu armády. Důvodem je také deklarovaný dlouhodobý cíl ČR vstoupit do NATO a z toho vyplývající potřeba dosáhnout postupně standardu západoevropských armád.

Zpracovaná koncepce řeší krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý výhled výstavby Armády ČR. Hlavní pozornost je věnována střednědobému výhledu, ve kterém se zásadním způsobem mění charakter celé armády.

Krátkodobý výhled (do konce r. 1993) je charakterizován především přeměnou MO a GŠ, velitelství sboru taktického letectva, velitelství sboru PVO a dalších prvků velení na novou organizační strukturu. Vytvořením jedné mechanizované brigády a nového systému logistiky vzniknou základní prvky nových armádních struktur. Bude zahájen přechod na nový systém plánování, programování a rozpočtování, dojde ke změnám v personální práci a ke zkrácení vojenské základní služby na 12 měsíců.

Střednědobý výhled zahrnuje nejrozsáhlejší změny, které je plánováno ukončit v roce 1995. Je charakterizován, v návaznosti na ekonomické možnosti státu, vybudováním funkční armády, která se svým pojetím přiblíží západoevropským armádám.

Základním úkolem tohoto období je vytvoření a stabilizace operačních a taktických stupňů velení, zabezpečení funkčnosti logistiky, zahájení nezbytné inovace výzbroje a techniky a příprava příslušníků armády.

Dlouhodobý výhled sleduje v koncepci cíl postupného sblížení s NATO a dosažení interoperability v hlavních oblastech. Toto období po roce 1995 bude charakterizováno rozšiřováním profesionalizace armády a postupnou kvalitativní obměnou techniky zabezpečující její vyšší efektivnost. Zůstane zachován princip všeobecné branné povinnosti s tím, že s postupující profesionalizací bude zvažována možnost dalšího zkracování vojenské základní služby.

Prioritními oblastmi koncepce a klíčovými předpoklady úspěchu transformace jsou:

1. personální práce a příprava příslušníků armády, spojená se změnou profesionální části armády a s postupným zvýšením počtu kvalifikovaných civilních řídících pracovníků

2. zavedení systému plánování, programování a rozpočtování, které zabezpečí realistické plánování cílů a rozvoje armády v rámci ekonomických omezení a hospodárné využívání lidských, finančních a materiálních zdrojů
3. nový systém řízení, účinně podporovaný zavedením informační infrastruktury a automatizovaných systémů velení, řízení a spojení, který umožní správné a včasné rozhodování v míru i za války
4. postupný přechod na standardy NATO a úsilí o dosažení interoperability v hlavních oblastech

I. ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA KONCEPCE

Armáda je jedním ze základních prvků záruky suverenity a svrchovanosti každého státu. Je projevem jeho vůle a odhodlání bránit své území v případě napadení vnějším nepřitelem. Jako organizovaná a akceschopná síla umožňuje rovněž ochranu obyvatel v případech jiných než čistě vojenských ohrožení. Při formulování úkolů pro výstavbu armády je nutno vycházet z branné bezpečnostní politiky státu, s důrazem na vojenskopolitické aspekty obrany.

1. Branně bezpečnostní politika České republiky

Branně bezpečnostní politika státu v sobě zahrnuje politické, ekonomické, sociopsychologické, ekologické, bezpečnostní a vojenské prvky. V oblasti zahraniční politiky vychází zejména z principů nevměšování a mírové spolupráce se všemi sousedními státy, orientace na vyspělé demokracie v Evropě a ve světě. Její důležitou součástí je snaha o začlenění ČR do integračních seskupení západoevropských států, aktivní podíl na vytváření systému kolektivní bezpečnosti a účast na mírových aktivitách OSN.

Tato politika však zároveň vyjadřuje odhodlání státu k obraně své svrchovanosti a územní celistvosti vlastními silami, při využití všech mechanismů kolektivní bezpečnosti v Evropě.

Nové komplexní pojetí branně bezpečnostní politiky státu vychází ze změněných vnějších i vnitřních bezpečnostních podmínek a z charakteru a cílů ČR po rozdělení ČSFR. Předpokladem účinnosti je odpovídající schopnost reakce na existující a nově vznikající bezpečnostní rizika a připravenost čelit případným ohrožením vojenského i nevojenského charakteru. K zajištění bezpečnosti České republiky se vytváří nový systém ochrany, bezpečnosti a obrany státu, jehož nezastupitelnou součástí je i Armáda ČR. Její místo a úloha v tomto systému vychází z politických a vojenskopolitických aspektů obrany.

2. Vojenskopolitické aspekty obrany

Bezprostřední nebezpečí globálního konfliktu pominulo a pravděpodobnost přímé vojenské agrese vůči ČR se snížila. Na druhé straně se však objevují nová potenciální rizika ohrožení České republiky, která vyplývají z nestability spole-

čenských systémů, z vnitropolitické nestability jednotlivých států v bližším nebo vzdálenějším okolí, ale i z růstu organizovaného zločinu a terorismu, obchodu s drogami a z nekontrolovatelného přílivu uprchlíků. Obtížné lze předpovídat vývoj v zemích bývalého Sovětského svazu, růst militantního nacionalismu a etnické, náboženské a teritoriální spory, zejména ve východní Evropě a na Balkáně, které mohou vést k řadě nevojenských i vojenských ohrožení.

Za nevojenská ohrožení můžeme považovat pronikání ozbrojených skupin na naše území, migraci obyvatelstva, hospodářskou blokádu, ekologické a přírodní katastrofy, pašování drog, organizovaný zločin, terorismus a další krizové situace, které svým charakterem nedosahují rámec ozbrojeného konfliktu.

Za nejpravděpodobnější vojenské ohrožení se dá považovat lokální konflikt s omezenými cíli a prostorovým ohraničením. Hlavními příčinami mohou být zpochybnění existujících státních hranic a nacionální extrémismus. Za méně pravděpodobný lze považovat regionální konflikt, který může zasáhnout území několika států. Česká republika může být do lokálních nebo regionálních konfliktů vtažena nebo bude nucena řešit v jejich rámci některou z forem nevojenského ohrožení.

Schematické znázornění možných ohrožení, pravděpodobnosti jejich vzniku a doby výstrahy je uvedeno v příloze č. 1. Ze schématu vyplývá, že se snížila pravděpodobnost ozbrojeného konfliktu a ve srovnání s érou studené války narostla doba výstrahy.

Vzhledem k existenci bezpečnostních rizik a z nich vyplývajících ohrožení musí mít Česká republika vlastní armádu k obraně a ochraně své suverenity a nezávislosti.

Současná míra ohrožení sice dovoluje snížení velikosti armády, ale vyžaduje mít armádu s rozumným obranným potenciálem již v době míru, schopnou pružně reagovat a odpovídajícím způsobem čelit možným ohrožením a být připravena zvýšit svůj obranný potenciál mobilizačními opatřeními k řešení rozsáhlejších ohrožení.

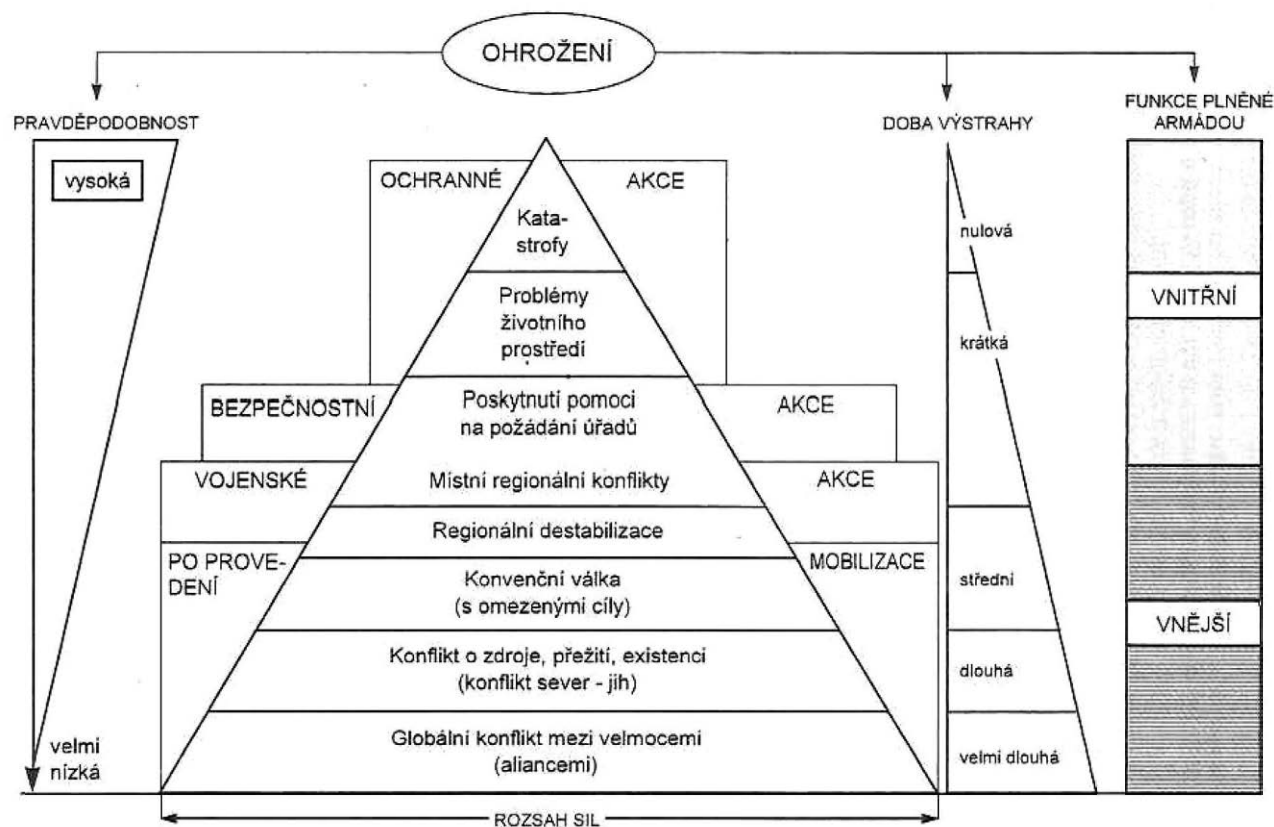
Z hlediska rozsahu možné války musí být Armáda České republiky schopna samostatně čelit lokálnímu konfliktu s protivníkem srovnatelného potenciálu. Proti silnějšímu protivníkovi musí být schopna vést účinnou obrannou činnost po dobu nezbytnou k řešení konfliktu s využitím evropských bezpečnostních struktur, případně k získání pomoci spojenců.

Současná situace v Evropě ukazuje, že proces KBSE není zatím dostatečně akceschopný ani spolehlivý a nelze od něj očekávat účinné bezpečnostní záruky. Proto musí ČR jako dlouhodobý cíl svých bezpečnostních záruk sledovat dosažení plnohodnotného členství v organizacích NATO a Západoevropské unii.

3. Hlavní úkoly armády

Hlavní poslání armády spočívá v zabezpečení obrany státní suverenity, nezávislosti, územní celistvosti a obyvatelstva České republiky. To předpokládá, že armáda bude plnit hlavní úkoly vyplývající z analýzy možných ohrožení, politických cílů a limitujících faktorů:

VYHODNOCENÍ MOŽNÝCH OHROŽENÍ

Obr. 1

1. věrohodně odrazovat od beztrestné agrese, za podmínky nevytváření ohrožení pro sousedy
2. být připravena odrazit při napadení České republiky pozemní i vzdušný útok agresora z kteréhokoliv směru a na kteroukoliv část území České republiky
3. zabezpečovat obranu a ochranu obyvatelstva a objektů důležitých pro funkci státu na celém území České republiky
4. být připravena podílet se v souladu se součinnostními dohodami s ministerstvem vnitra na řešení bezpečnostních problémů v případě, že přesáhnou možnosti složek ministerstva vnitra
5. připravovat se pro perspektivní vstup do NATO a Západoevropské unie
6. podílet se na mírovém řešení konfliktů a civilizačních problémů mezinárodního rozsahu v rámci sil NATO, případně v rámci budoucího evropského bezpečnostního systému
7. získat charakter a postavení armády demokratické společnosti
8. dodržovat závazky z mezinárodních smluv
9. efektivně využívat zdroje určené pro obranu

Tyto úkoly musí armáda plnit přes nezbytné snížení počtů osob a výzbroje. Z toho vyplývá jednoznačná potřeba dosáhnout cestou systémových a organizačních opatření nové kvality armády. Tato opatření se zaměří na: počty a strukturu sil armády, systém a styl velení a řízení, informatizaci armády, organizační strukturu a dislokaci, personální práci, sociální zabezpečení, přípravu příslušníků armády, modernizaci výzbroje, ekonomické a logistické zabezpečení armády.

II. KONCEPCE VÝSTAVBY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Počty a struktura sil Armády ČR

Armáda ČR bude koncipována jako malá moderní armáda obranného charakteru. Mírová velikost armády roku 1996 bude 65 000 vojáků v činné službě. Bude zachována všeobecná branná povinnost, i když při kratší době služby. Podíl vojáků z povolání bude činit přibližně 41 %.

Počet 65 000 představuje v současné době dolní mezní hodnotu, která umožňuje armádě plnit základní úkoly v míru a v případě potřeby mobilizační rozvinutí a vedení účinné obrany území ČR a ochranu obyvatelstva. Doporučené rozdělení mírového limitu počtů je uvedeno v **tabulce 1** a počty hlavních bojových prostředků na **obr. 2**.

Pro doplnění válečných počtů se budou využívat především vojáci bezprostředně po ukončení základní vojenské služby, dále poddůstojníci a mužstvo do 40 let věku a praporčíci a důstojníci do 50 let věku.

Armáda ČR se bude skládat z pozemního vojska, vojenského letectva a vojska protivzdušné obrany. Relativně samostatnou složkou bude logistika, dále zdravotnická služba a vojenská policie.

● **Pozemní vojsko** bude plnit rozhodující úlohu při obraně České republiky v součinnosti s letectvem a PVO. Bude se členit na polní vojsko, síly rychlého nasazení a vojsko územní obrany.

Rozdělení limitu mírových počtů Armády ČR

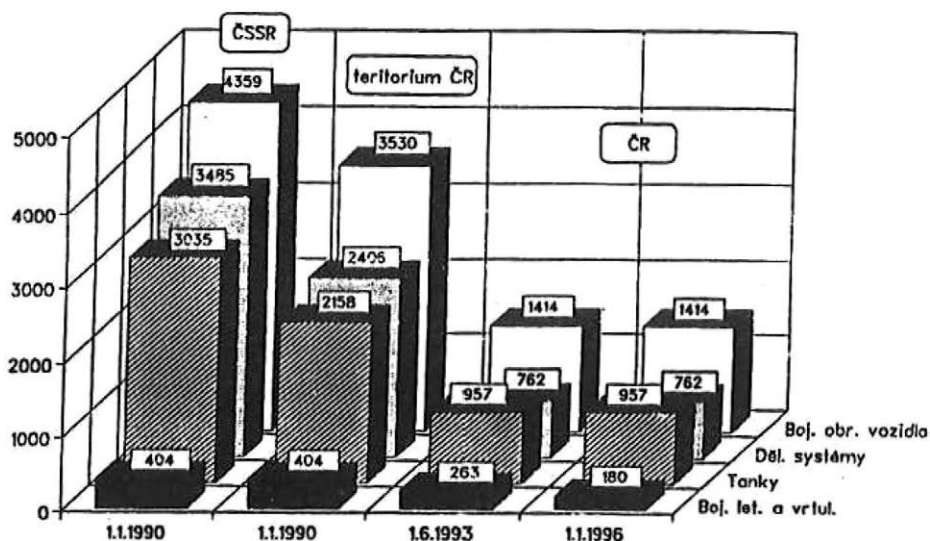
Tabulka 1

Název součástí	mírové počty		
	vojáků	%	obč. zam.
Ministerstvo obrany (MO), Generální štáb (GŠ)	850	1,3	600
útvary a zařízení Vojenské policie	700	1,3	38
Vojenské obranné zpravodajství	192	0,3	7
Přímo podřízená zařízení			
- MO (včetně voj. škol)	4130	6,4	3880
- GŠ	3578	5,3	1679
- Celkem	7708	11,7	5559
Zdravotnická služba	1200	1,8	1905
útvary a zařízení Ubytovací a stavební služby	150	0,2	5800
Celkem	10800	16,6	13909
Pozemní vojsko	28000	43,0	3488
Letectvo	8500	13,1	1380
Protivzdušná obrana	12000	18,5	842
Celkem L a PVO	20500	31,6	2222
Týlové útvary a zařízení	1450	2,2	2900
Technické útvary a zařízení	3740	5,8	4500
útvary a zařízení Ubytovací a stavební služby	10		19
Celkem logistika	5200	8,0	7419
Celkem Armáda ČR	64500	99,2	27038
ZÁLOHA	500		

● **Polní vojsko** bude hlavní součástí pozemního vojska vyznačující se dostatečnou palebnou a údernou silou, manévrovostí a odolností k vedení agresivní obrany i rozhodného útoku:

● **Síly rychlého nasazení** budou určeny k okamžitému řešení nenadálých krizových situací (na vlastním teritoriu nebo v rámci mezinárodních mírových akti-

HLAVNÍ BOJOVÉ PROSTŘEDKY ARMÁDY

Obr. 2

vit). Budou se vyznačovat vysokou pohyblivostí a palebnou silou, vybavením moderními zbraněmi a vyšším stupněm profesionalizace.

● **Vojsko územní obrany** bude určeno k obraně a ochraně důležitých objektů, směrů a prostorů, správních a hospodářských středisek a k vedení boje s diverzními, průzkumnými skupinami a výsadky protivníka. Bude působit samostatně nebo v součinnosti s polním vojskem.

● **Vojskové letectvo a vojsko PVO** bude určeno k obraně vzdušného prostoru České republiky a k podpoře bojové činnosti pozemních vojsk na jednom operačním směru.

● **Vojskové letectvo** bude v míru určeno k provádění vzdušných přeprav osob a materiálu, vzdušného průzkumu a snímkování, pátrací a záchranné služby. Za války bude schopno provádět odvetné úder y na objekty a vojska v hloubce protivníka. Vojskové letectvo se bude dělit na taktické, vojskové a dopravní letectvo.

● **Vojsko protivzdušné obrany** bude v míru odpovídat za zabezpečení suverenity vzdušného prostoru České republiky a za protivzdušnou obranu Prahy, Brna a Ostravy. Za branné pohotovosti státu bude odpovídat za zabezpečení protivzdušné obrany důležitých objektů a regionů na celém území republiky a za protivzdušnou obranu hlavního uskupení pozemních vojsk. Stanovené úkoly vyža-

dují, aby bylo již v míru rozvinuto do bojové sestavy. K tomu bude mít vytvořen trvale pracující systém velení vojsku PVO na celém území státu s vyčleněním částí sil a prostředků do pohotovostního systému protivzdušné obrany České republiky.

● **Logistika v Armádě ČR** bude převážně s využitím teritoriálních prostředků zajišťovat materiálové potřeby a služby pro všechny subjekty armády v míru i za branné pohotovosti státu. Bude integrovaným systémem, který umožní pružněji reagovat na podmínky tržního hospodářství, postupné snižování personální náročnosti a přenesení některých činností na civilní sféru.

● **Vojenské zdravotnictví** v Armádě ČR bude zabezpečovat odsuny raněných, léčebně preventivní péči, hygienicko-protiepidemickou službu a zásobování zdravotnickým materiálem, technikou a léčivem v míru i za války.

● **Vojenská policie** bude odpovědná za policejní zabezpečení všech útvarů, objektů a zařízení Armády ČR a jejich příslušníků.

● **Železniční vojsko a civilní obrana.** Otázka zachování jednotek železničního vojska bude řešena samostatně ve spolupráci s ministerstvem dopravy. Současná civilní obrana se stane součástí nově pojaté civilní ochrany. Do konečného vyřešení bude samostatnou složkou v resortu ministerstva obrany k zabezpečení úkolů a služeb při ochraně obyvatelstva před nebezpečím, k poskytování pomoci po následcích bojové činnosti za války a v případě průmyslových havárií nebo přírodních katastrof v míru.

2. Systém a styl řízení a velení

Hlavním cílem v této oblasti je vybudování systému umožňujícího pružné a spolehlivé velení a řízení vojsk v reálném čase a zabezpečení postupné interoperability s NATO. Pro obranu státu a armádu má splnění tohoto cíle zásadní význam. Vyžaduje využívání moderních technologií velení, řízení, spojení a průzkumu, slučitelných se systémy NATO, a vybudování informačního systému.

Charakter práce ministerstva obrany bude odpovídat systému práce ostatních resortů.

Styl a metody řízení budou směřovat k vytvoření rovnováhy mezi cíli resortu obrany a armády, způsoby jejich dosažení a přidělenými zdroji. Od řídicích pracovníků bude vyžadována větší samostatnost a iniciativa v rámci daných kompetencí, znalost teorie managementu a schopnost vést a motivovat podřízené.

Systém řízení a velení Armády ČR bude mít tři kompetenční úrovně tvořené strategickým, operačním a taktickým stupněm. Budou jasně vymezeny kompetence jednotlivých stupňů tak, aby odpovědnost byla v souladu s pravomocí.

a) **Strategický stupeň** bude tvořen ministerstvem obrany, jehož součástí bude generální štáb Armády ČR.

Ministerstvo obrany bude ústředním orgánem státní správy jako součást státní exekutivy pro koordinaci a zabezpečování obrany České republiky, realizaci vojenské politiky státu a zabezpečení výkonu státní správy v zákonem stano-

vených oblastech. Bude zabezpečovat tvorbu koncepcí, řízení a kontrolu resortu. Ve vztahu k Armádě ČR bude zabezpečovat její vojenskopolitické řízení, strategické plánování a programování, zajištění jejích nezbytných potřeb v oblasti ekonomické, materiálně technické, personální a sociální v souladu s ekonomickými možnostmi státu. Bude zajišťovat základní vazby resortu k ústavním činitelům, parlamentu, ostatním resortům a ústředním orgánům státní správy, zahraničním subjektům a informovat veřejnost o činnosti resortu obrany.

Generální štáb bude orgánem pro přímé řízení a velení vojskům Armády ČR. Bude rozpracovávat koncepce a směrnice k zabezpečení rozvoje vojenské strategie, operačního umění, výstavby armády, operačního plánování přípravy a použití armády, doplňování a přechod armády z mírového na válečný stav. Bude řídit výstavbu, výcvik, použití a doplňování armády, všestranné zabezpečení vojsk a činnost vojenské policie. Organizační struktura ministerstva obrany je uvedena na obr. 3.

Za branné pohotovosti státu se správní část ministerstva obrany stane součástí Hlavního místa řízení obrany státu. Generální štáb bude plnit funkci Hlavního místa velení Armády České republiky.

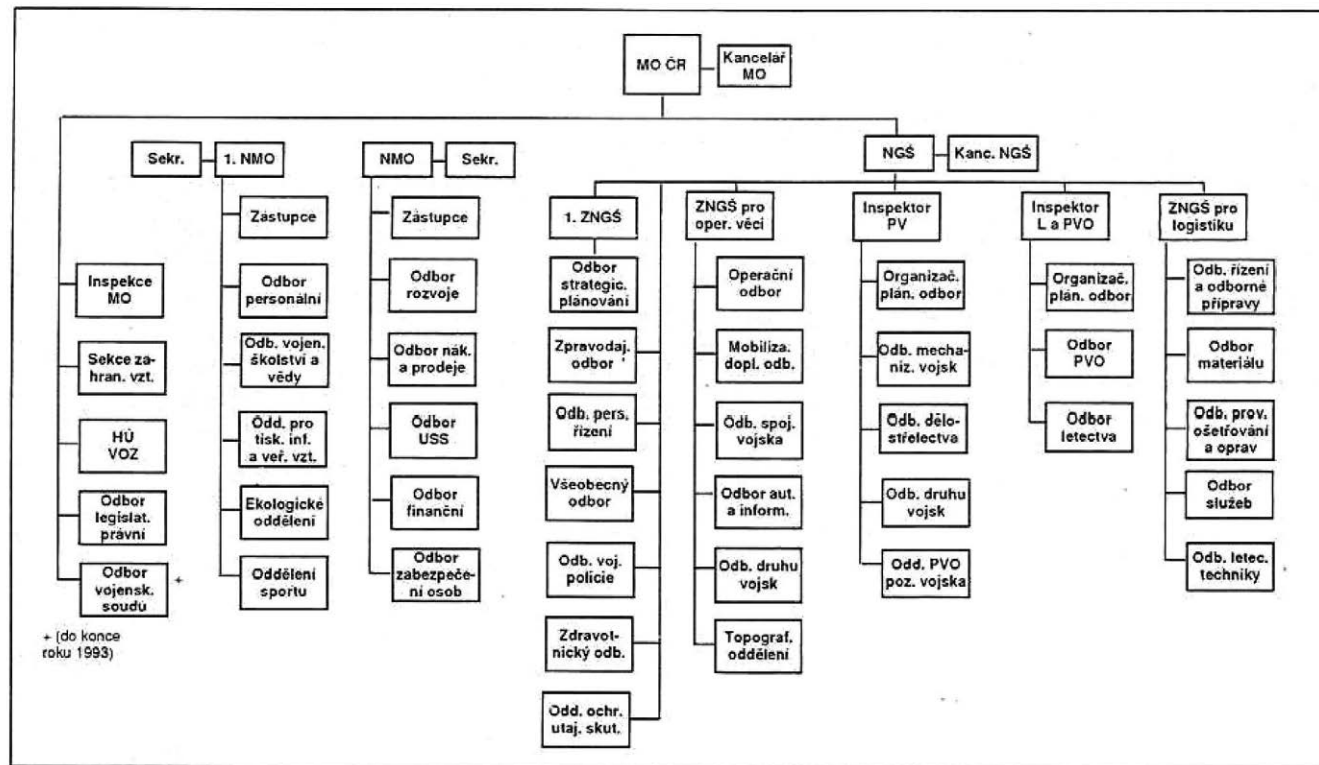
b) Operační stupeň bude mít v míru i za branné pohotovosti státu dvě velitelství armádních sborů, velitelství sboru taktického letectva, velitelství sboru protivzdušné obrany (PVO) a velitelství logistiky. Všechny tyto prvky budou přímo podřízeny náčelníkovi generálního štábu Armády ČR (NGŠ AČR).

Velitelství armádních sborů budou vytvořena jako operační stupeň pro velení pozemnímu vojsku v míru i za války. Na teritoriu budou plnit úlohy integrovaného velení polnímu vojsku a vojsku územní obrany a za války budou řídit operace pozemního vojska při obraně teritoria.

Velitelství sboru taktického letectva bude odpovědné za přímé řízení a velení letectvu v míru i za války. V době míru bude řídit přípravu útvarů letectva, jejich technické, týlové a speciální letecké zabezpečení, provoz a údržbu techniky. Bude zabezpečovat přechod letectva do vyšších stupňů připravenosti. Za války bude řídit vedení bojové činnosti letectva a ničení úderných uskupení protivníka.

Velitelství sboru PVO bude provádět přímé řízení a velení vojsku PVO v míru i za války. V době míru bude řídit přípravu svazků PVO a útvarů, jejich technické, týlové a speciální letecké zabezpečení, provoz a údržbu techniky. Vyčleněnými silami pohotovostního systému PVO bude zabezpečovat přehled o letech všech letadel v prostoru státní hranice a vojenských letadel uvnitř vzdušného prostoru ČR. Bude uvědomovat všechny druhy vojsk, poskytovat pomoc letadlům a při zjevné nepřátelské činnosti bude připraveno narušitele zneškodnit. Bude zabezpečovat uvedení vojska PVO do vyšších stupňů připravenosti. Za války bude zodpovídat za obranu důležitých administrativně ekonomických objektů a oblastí a za protivzdušnou obranu pozemních vojsk.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MINISTERSTVA OBRANY

LEGENDA:

NMO - náměstek ministra obrany
 NGS - náčelník generálního štábu
 ZNGS - zástupce náčelníka generálního štábu
 PV - pozemní vojsko

L a PVO - letectvo a protivzdušná obrana
 HU VOZ - Hlavní úřad vojenského obranného zpravodajství
 USS - ubytovací a stavební služba
 odb. - odbor
 odd. - oddělení

Velitelství logistiky bude vytvořeno jako základní operační stupeň pro velení a řízení svazků, útvarů a zařízení logistiky na celém území České republiky v míru i za války.

c) **Taktický stupeň** bude tvořen velitelstvími vševojskových a vojskových brigád, pluků a praporů u pozemního vojska, vojska PVO a logistiky, velitelstvími leteckých základen u letectva a vojska PVO, sklady a zařízeními u logistiky.

Pro řízení **civilní ochrany** bude vytvořen v resortu ministerstva obrany Hlavní úřad Civilní ochrany. V souladu s Usnesením vlády České republiky číslo 126 ze dne 17. března 1993 bude do 30. června 1993 předložen návrh systému organizace a řízení civilní ochrany.

▲ Základní principy připravenosti a mobilizační pohotovosti

Struktura systému řízení bude řešena tak, aby se maximálně omezily organizační změny při přechodu z mírového na válečný stav. Armáda ČR bude převáděna z mírového na válečný stav prostřednictvím předběžných opatření a **dvou stupňů připravenosti - zvýšené a plné**. Při zvýšené připravenosti budou doplněna vojska stálé připravenosti na válečné počty a připravena v určených časových lhůtách k plnění bojových úkolů. Ostatní vojska budou připravena k provedení mobilizace. Při plné připravenosti bude Armáda ČR mobilizačně rozvinuta a bude plnit plánované úkoly při obraně České republiky v plném rozsahu.

U svazků a útvarů stálé připravenosti bude udržována určená část sil a prostředků k použití při náhlých krizových situacích.

Mobilizační rozvíjení Armády ČR bude zabezpečeno dvěma způsoby - **výběrově** (částečnou mobilizací) a **v plném rozsahu** (všeobecnou mobilizací). Za prioritní je v současné době považován výběrový způsob mobilizování.

3. Informatizace armády

Program informatizace je významným faktorem k zlepšení efektivity obrany státu. Základní podmínkou pro správné a včasné rozhodování řídicích pracovníků resortu a velitelů a pro zvýšení efektivity armády je výstavba informační infrastruktury, automatizovaných systémů velení, řízení a spojení a informačního systému.

Výstavba informační infrastruktury bude spočívat především ve výstavbě telekomunikační infrastruktury, ve vytvoření potřebných norem a standardů, v přípravě legislativy, odborníků a vytvoření organizačních struktur.

Výstavba automatizovaných systémů velení, řízení a spojení bude zaměřena na vytvoření centrálního systému velení a řízení armády, na vytvoření systému velení a řízení vojského letectva a vojska PVO, na vytvoření systému velení a řízení pozemního vojska, na vytvoření systémů v oblasti logistiky, ekonomiky, vojského zdravotnictví a v personální oblasti. Použití moderních technologií zajistí automatizovaný proces získávání, zpracování a distribuce informací v reálném čase.

Výstavba informačního systému ministerstva obrany zabezpečí vrcholové řízení resortu a spojení s informačním systémem státní správy. K zajištění možnosti budoucí vzájemné propojitelnosti a společného velení bude armádní informační systém používat standardů a norem NATO.

Organizační struktura prvků informatizace zabezpečí centralizované řízení procesu informatizace ministerstva obrany a zabezpečí včlenění těchto prvků až po stupeň prapor. Umožní také jejich začlenění do organizační struktury logistiky, ekonomiky a do personální oblasti.

4. Organizační struktura a dislokace

Organizační struktura a počty mírových orgánů velení, především na centrální úrovni, budou přizpůsobeny požadavkům a nárokům na koordinaci obrany státu a řízení činnosti vojsk za branné pohotovosti státu.

U pozemního vojska dojde k transformaci vojenských velitelství "ZÁPAD" a "STŘED" na velitelství armádních sborů a dosavadní divize budou transformovány na 7 jednotypových mechanizovaných brigád. V době míru budou udržovány v připravenosti 4 mechanizované brigády se sníženou naplněností a dále nezbytný komplet druhů vojsk k zabezpečení tvorby záloh všech potřebných odborností. Síly rychlého nasazení budou představovat 1 brigádu. Vojsko územní obrany bude sestávat z mobilizačně vytvářených brigád územní obrany.

Ve vojenském letectvu a vojsku PVO bude vytvořeno velitelství sboru taktického letectva a velitelství sboru PVO. Vojenské letectvo bude organizačně členěno do 6 leteckých základen. Taktické letectvo bude mít 3 letecké základny. Vojenské letectvo, dopravní letectvo a výcvikové letectvo bude mít po 1 letecké základně. Vojsko PVO bude organizačně členěno do 2 protiletadlových raketových brigád, 4 protiletadlových raketových pluků, 3 skupin radiolokačního průzkumu a uvědomování, letecké základny, samostatné stíhací letky a střediska radioelektronického rušení.

Organizační struktura operačního a taktického stupně Armády ČR je uvedena na obr. 4.

Vojenské zdravotnictví vytvoří systém posádkových ošetřoven, vojenských nemocnic a dalších odborných zdravotnických útvarů a zařízení.

Vojenská policie bude strukturována na teritoriálním principu s přihlédnutím ke správnímu členění České republiky. K tomu budou vytvořena teritoriální velitelství VP na úrovni vyšších doplňovacích velitelství.

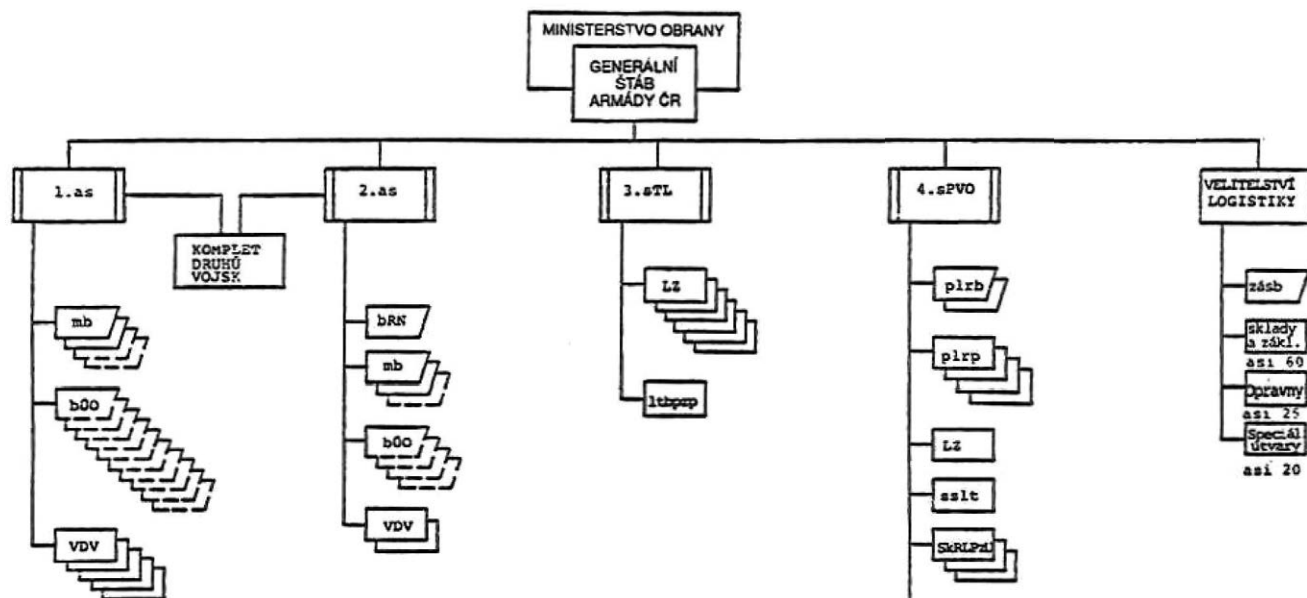
▲ Základní principy dislokace Armády ČR

Současně s reorganizací dojde k částečné změně dislokace tak, aby bylo dosaženo rovnoměrnějšího rozmístění vojsk. Při výběru posádek a letišť budou zvažována operační, výcviková, ekonomická, sociální a ekologická kritéria. Brigády územní obrany budou válečně vytvořeny vždy dvě na každém teritoriu Vyššího doplňovacího velitelství. Brigáda rychlého nasazení bude rozmístěna ve 3 až 4 posádkách v centru České republiky. Dislokace pozemního vojska je uvedena na obr. 5.

5. Personální práce

Personální práce je jednou z priorit koncepce výstavby Armády ČR do roku 1996. Současný stav v personální oblasti je charakteristický nadbytkem vyšších důstojníků, nevhodným rozložením jejich hodnot, nedostatkem lidí pro základní velitelské

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA OPERAČNÍHO A TAKTICKÉHO STUPNĚ ARMÁDY ČR

LEGENDA

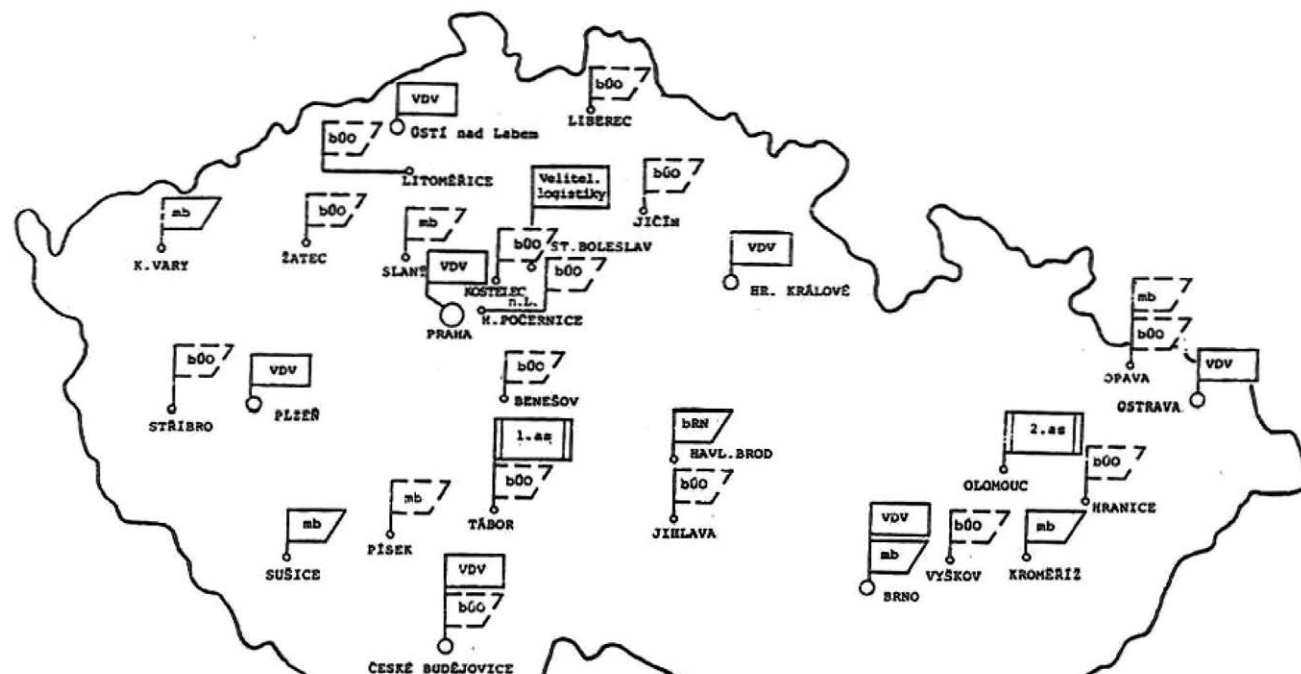
as - armádní sbor
 bRN - brigáda rychlého nasazení
 mb - mechanizovaná brigáda
 b00 - brigáda územní obrany
 VDV - Vyšší doplňovací velitelství
 sTL - sbor taktického letectva
 LZ - letecká základna
 ltbpzp - letka bezpilotních průzkumných prostředků
 sPVO - sbor protizdušné obrany

plrb - protiletadlová raketová brigáda
 plrp - protiletadlový raketový pluk
 sslt - samostatná stíhací letka
 SkRLPzU - skupina radiolokačního průzkumu a uvědomování
 rfpr - radiotechnický prapor
 stfrr - středisko radioelektronického rušení
 NS - naváděcí stanoviště
 zásb - zásobovací brigáda

[Solid box] - svazky, útvary stálé připrav.
 [Dashed box] - svazky, útvary válečné vytvář.

Obr. 4

DISLOKACE POZEMNÍHO VOJSKA

LEGENDA

- svazky stálé připravenosti
- as - armádní sbor
- VDV - vyšší doplňovací velitelství
- bRN - brigáda rychlého nasazení
- mb - mechanizovaná brigáda
- bÚO - brigáda územní obrany

Obr. 5

funkce, nerozvinutým praporčickým sborem a vysokou odchodovostí převážně mladých vojáků z povolání.

Kvalita velitelského sboru je negativně ovlivněna malým zájmem o službu v armádě, dřívější personální politikou a podceňováním významu poddůstojníků a praporčků.

Snížení počtů Armády ČR bude využito ke zkvalitnění velitelského sboru. Za kritéria pro setrvání v armádě bude považována bezúhonnost, vysoká odbornost, zdravotní stav, fyzická připravenost i dosažený věk. Z hlediska perspektivy je nezbytné udržet v armádě mladé vojáky z povolání.

Při transformaci profesionální části současné armády budou nově stanoveny počty důstojníků, praporčků, poddůstojníků a občanských zaměstnanců. Bude snížena počet vyšších důstojníků a zvýšen podíl poddůstojníků, praporčků a nižších důstojníků. Počítá se s větším počtem kategorie vojáků s délkou závazku na dva až pět roků. Zvýšen bude i podíl občanských zaměstnanců v resortu ministerstva obrany.

Nábor do armády bude prováděn na teritoriálním principu a k zabezpečení kvalitního výběru osob budou zřízena specializovaná výběrová střediska.

Personální práce bude zabezpečovat kontinuitu práce s člověkem od nástupu do armády, po celou dobu aktivní služby, v záloze i po jeho odchodu do starobního důchodu.

Průběh služby bude řízen systémem služebních (profesních) kariér, ve kterém budou stanoveny podmínky pro setrvání ve funkci, další služební postup a pro ukončení služebního poměru. Tím bude dosažena koncepčnost a průhlednost personální práce. Pro každou funkci budou stanoveny standardy (vojenská hodnost, vzdělání, minimální a maximální doba setrvání ve funkci apod.).

Povyšování bude svázáno s ustanovením do funkce s vyšší hodností. Vyšší vojenské vzdělání bude poskytováno v souladu se schopnostmi vojáka až při potřebě zvýšení kvalifikace. Tím budou minimalizovány náklady na přípravu.

Zásadně bude změněn systém hodnocení příslušníků armády a stanovena přesná a kontrolovatelná kritéria k zabezpečení objektivního a spravedlivého hodnocení. Hlavním kritériem budou dosahované výsledky.

Za využití společenskovedních oborů (psychologie, sociologie, pedagogika, právo) bude personální práce přispívat k výběru a výchově vojáka, který bude schopen vést a motivovat lidi, bude mít odpovídající vojenské i všeobecné znalosti (včetně jazykových), potřebnou fyzickou zdatnost a psychickou odolnost.

6. Sociální zabezpečení

Nezbytným předpokladem pro zajištění účinnosti a úspěšnosti personální práce je vytvoření uceleného a komplexního systému všestranného zabezpečení vojáků a občanských zaměstnanců armády ČR.

V oblastech odměňování, důchodového zabezpečení, sociálních dávek a cestovních náhrad pokračuje proces sjednocování výše a podmínek nároku u všech kategorií zaměstnanců s tím, aby odůvodněné odlišnosti u vojáků z povolání vycházely výhradně z potřeb armády a vyjadřovaly spravedlivé ocenění náročnosti služby.

Naplnění Koncepce výstavby Armády ČR je nemyslitelné bez postupného vytváření podmínek, které učiní aktivní vojenskou službu přitažlivou jak z hlediska společenského postavení, tak z materiálního hlediska.

Úsilí bude zaměřeno na zlepšování sociálních podmínek služby a života vojáků zejména u útvarů Armády ČR.

Z rekreačních a rehabilitačních zařízení budou vytvořeny samostatně hospodařící subjekty, které tak zefektivní svůj provoz a umožní nabídnout optimální podmínky. Obdobně bude řešena otázka bytového fondu.

Na úrovni vlády ČR budou projednány některé odlišnosti v oblasti platů a cestovních náhrad.

Těžiště řešení sociálního zabezpečení vojáků z povolání včetně jejich důchodového zajištění je v legislativním zpracování, které tuto kategorii zaměstnanců zahrne plně do systému státní služby.

Nebude-li reálné zahrnout celou tuto oblast do prvního zákona o státní službě, je nezbytné ji rozvinout a upravit v připravovaném zákoně o Armádě ČR, nebo připravit samostatný zákon o sociálním zajištění vojáků v činné službě.

7. Příprava příslušníků armády

Systém přípravy příslušníků armády v sobě zahrnuje výchovu, vzdělávání, výcvik vojsk a přípravu záloh.

● **Výchova** v armádě bude nedílnou součástí výchovy občanů k hodnotám demokratického státu. Bude prosazována nejen vojenská odbornost, ale také výchova k vlastenectví, vnímání české státnosti, prosazování demokratických idejí, etiky, tradic a duchovních hodnot. Velitel na kterémkoliv stupni bude plně odpovědný za etické chování svých podřízených, musí být sám nositelem zmíněných hodnot a příkladem pro své podřízené. Velitelům budou pomáhat ve výchovné práci vojenští duchovní a odborníci v oblasti sociálně vědních služeb.

● **Hlavním prvkem systému vzdělávání bude vojenské školství.** Více bude využíváno studia na civilních vysokých školách a zahraničních vojenských školách. Do systému budou začleněny vybrané vojenské vědecké ústavy a významné instituce.

Cílem vojenského vzdělávání bude příprava jednotlivých kategorií vojáků z povolání pro výkon funkcí u vojsk a civilních řídicích pracovníků resortu obrany. Zajišťovaná bude i rekvalifikace vojáků z povolání v průběhu služby i před odchodem mimo činnou službu.

V roce 1993 vojenské školy Armády ČR zabezpečí kontinuitu přípravy žáků a studentů s českou státní příslušností v oborech a specializacích, které dosud připravovaly vojenské školy na teritoriu Slovenské republiky (z 20 vojenských škol bývalé ČSFR bylo na území Slovenské republiky dislokováno 11).

Do roku 1996 bude vojenské školství početně redukováno úměrně potřebám doplňování Armády ČR. Počínaje rokem 1993 nebudou přijímáni studenti na vojenská gymnázia. Po dostudování zbývajících ročníků budou vojenská gymnázia zrušena.

Vojensko-odborná příprava bude rozšířena o studium logistiky a managementu. Budou vytvářeny podmínky pro doškolování odborníků z civilu pro potřeby armády.

Vojenské školství bude zabezpečovat vysokoškolskou graduální, postgraduální a vědeckou přípravu, studium v důstojnických školách, školách pro důstojníky v záloze, praporčických kursech a ve vojenských středních odborných školách.

Pro další vzdělávání a přípravu důstojníků, praporčíků a poddůstojníků budou organizovány speciální kurzy, které budou spolu s celým systémem vojenského školství navazovat na systém kariér.

● **V systému výcviku** bude pojata základní vojenská služba jako doba nezbytná pro vycvičení vojáka. Výcvikový rok bude koncipován do čtyř výcvikových období. V prvním období bude prováděn základní výcvik a výcvik specialisty, ve druhém období zdokonalovací výcvik specialisty u jednotek a výcvik v poddůstojnických školách. Ve třetím období výcvik družstva a čety, ve čtvrtém období výcvik roty.

Základem nové koncepce výcviku bude s ohledem na zkrácení základní služby zejména jeho zintenzivnění a přiblížení reálným podmínkám. Ve větší míře bude využíváno technických prostředků, výcvikových pomůcek a trenažérů, čímž bude dosaženo snižování nákladů na výcvik. Nezbytné bude omezit a postupně vyloučit využívání vojáků na hospodářské a jiné úkoly nesouvisející s výcvikem.

● **Příprava záloh** jako důležitý faktor zajištění bojeschopnosti Armády ČR bude prováděna s cílem udržet dostatek vojáků v záloze s potřebnými odbornými kvalifikacemi, trvale připravených k výkonu předurčených funkcí ve válečně rozvíjené armádě. Bude prováděna podle branného zákona v pravidelných, výjimečných a dobrovolných cvičeních.

V letech 1990 - 1993 došlo ke snížení počtu vojáků v záloze povolávaných na vojenská cvičení. Pokračování tohoto trendu by omezilo v r. 1996 připravenost Armády ČR k plnění úkolů za branné pohotovosti státu. Proto je nezbytné povolávat na vojenská cvičení cca 12 000 vojáků v záloze ročně.

Vojsko územní obrany bude vytvářeno z předurčených příslušníků záloh až při mobilizačním rozvíjení. Tvorba záloh bude zabezpečována výcvikem vojáků ve svazcích a útvech polního vojska. K dalšímu výcviku těchto záloh se budou vytvářet u každého armádního sboru výcviková střediska vojska územní obrany.

8. Modernizace výzbroje Armády ČR

Modernizace výzbroje je jedním ze základních předpokladů realizace nové koncepce rozvoje Armády ČR. Složitost výchozí situace je dána skladbou a charakterem stávající výzbroje odpovídající poslání armády před rokem 1989 a v důsledku omezení finančních prostředků, zastavením dodávek nových druhů výzbroje a vojenské techniky po roce 1990.

Za existujících podmínek není do roku 1995 reálné provést zásadní modernizaci výzbroje armády. V tomto období bude možno řešit pouze nejpalčivější problémy a připravit podmínky pro následnou kvalitativní změnu. Nezbytné bude vymezit a důsledně dodržovat programové cíle výstavby armády v oblasti výzbrojování.

K vytváření předpokladů pro budoucí kompatibilitu výzbroje Armády České republiky s výzbrojí armád NATO je třeba v nejbližší době zabezpečit přechod perspektivních zbraní a munice na ráže používané v zemích NATO, a kompatibilitu spojovací techniky a elektronického vybavení letectva a PVO.

V roce 1993 bude nutné pokrýt v oblasti technického rozvoje prioritní úkoly k dokončení vývoje rozpracovaných perspektivních projektů, a vytvořit podmínky pro nákupy moderní výzbroje v dalších letech. V oblasti dodávek nové techniky bude nezbytné zabezpečit alespoň nejnútnejší spojovací, automatizační a šifrovací techniku, radiolokační zařízení a zahájit nákup ručních zbraní pro brigádu rychlého nasazení.

V dalším období do roku 1996 je nutno přezbrojit část sil Armády ČR a umožnit jejich zapojení do systému kolektivní bezpečnosti v Evropě. K tomu je třeba zabezpečit odpovídající výzbroj a techniku brigády rychlého nasazení.

Od roku 1995 bude nutno dále:

- pokračovat v budování automatizovaných systémů velení, řízení a spojení a ukončit generační obměnu vojenské telekomunikační infrastruktury
- zvýšit úroveň průzkumu a prostředků radioelektronického rušení
- zvýšit efektivnost obranných zbraňových systémů, především prostředků a systémů protiletadlové a protitankové obrany, letectva, dělostřelectva, zatařasovacích prostředků a možnosti maskování
- zabezpečit technickou podporu procesu modernizace armády.

Nejzávažnějším problémem vyžadujícím politické řešení bude rozhodnutí o zahájení nákladné obměny části letecké techniky, protiletadlových raketových komplexů a radiolokační techniky PVO. Realizace tohoto programu přesahuje finanční náročností běžné možnosti vojenského rozpočtu.

Naplňování potřeb Armády ČR bude mít pochopitelně těžiště ve výrobě, výzkumu a vývoji v podnicích českého průmyslu.

Vzhledem k tradicím a možnostem domácí výrobní základny je reálné od ní odebrat zařízení z oblasti radiolokačního a pasivního radiotechnického průzkumu, prostředky dělostřelectva včetně munice, většinu automobilní techniky, ruční zbraně, cvičné letouny včetně bojových aplikací, týlovou a ženijní techniku.

Technologicky náročnou výzbroj a vojenskou techniku (zejména leteckou a raketovou), kde chybí vývojové a výrobní tradice v ČR, bude nutno zajistit buď zahraniční výrobní kooperací, nebo dovozem.

V návaznosti na schválenou koncepci Armády ČR bude stanovena orientační poptávková strategie v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu. V druhé polovině letošního roku se předpokládá projednat a upravit způsob zajišťování povinných výrobních kapacit smluvním způsobem. Konečné řešení této otázky pak přinese zákon o obraně.

V souvislosti s tím bude urychleně dokončena privatizace vojenských opravárenských podniků a proběhne transformace vojenské výzkumné vývojové a zkušební základny na samostatně hospodařící subjekty.

9. Ekonomické zabezpečení armády

Obrana České republiky bude zajišťována v návaznosti na ekonomickou část branné bezpečnostní strategie státu s cílem přiblížit se postupně i v oblasti ekonomiky armády úrovni západoevropských armád.

Ekonomické zabezpečení armády bude koncipováno na základě Systému plánování, programování a rozpočtování (Planning, Programming and Budgeting System - PPBS), upraveného na podmínky Armády ČR. Tento systém umožní realistické vrcholové řízení a transparentní financování armády.

Zahrnuje v sobě podsystémy strategického a operačního plánování, programování rozvoje armády a rozpočtování. Tím je umožněno přizpůsobovat vyčleňování rozpočtových prostředků cílům fiskálního období i dlouhodobým cílům stanoveným strategickým plánem.

Podsystém rozpočtování Armády ČR bude vycházet z PPBS s nulovouází. Tím se rozumí část rozpočtu určená na zabezpečení provozu armády. K nulovéází se přírůstkovým způsobem přiřadí druhá část rozpočtu určená na finanční pokrytí programů rozvoje armády tak, jak budou stanoveny a Parlamentem ČR schváleny priority v oblasti rozvoje.

Zavádění zásad systému PPBS do ekonomické praxe bude zahájeno v postupných krocích již při zpracování návrhu rozpočtu Armády ČR pro rok 1994. K tomu se musí provést potřebné legislativní úpravy, změny v informační soustavě, v organizaci a strukturách finančně ekonomické služby a logistiky. Jedním z kroků bude také přehodnocení všech norem materiálně technického a týlového zabezpečení a vytvoření souboru finančních standardů k plánování prostředků na provoz armády. K zajištění efektivnosti využívání zdrojů na obranu bude vypracována soustava kritérií pro hodnocení finanční náročnosti dosažených výsledků.

10. Logistika a financování výdajů armády

Současný systém zabezpečení vojsk je prováděn odděleně jednotlivými materiálovými hospodáři. Není vytvořen jednotný systém evidování a rozdělování materiálu. Zásobování výkonných subjektů armády je zajišťováno decentralizovaně z mnoha různých míst a podle odlišných pravidel.

Tento systém začíná být těžkopádný a realizace potřeb jednotlivých subjektů probíhá většinou s velkým zpožděním. Systém nezabezpečuje důsledné hodnocení ekonomického chování jednotlivých zásobovacích subjektů. Způsob zabezpečení armády je poplatný možnostem minulých let a neodpovídá potřebám moderní armády a změněným ekonomickým podmínkám v České republice.

Koncepce výstavby armády předpokládá vytvoření integrovaného systému všestranného zabezpečení - logistiky. Tento systém zahrnuje výzkum, vývoj, akvizici, skladování, distribuci, technické zabezpečení, odsuny a vyřazování vojenské techniky a materiálu, výstavbu, údržbu a provoz vojenských zařízení a poskytování služeb. Bude budován tak, aby byl slučitelný se systémy komplexního zabezpečení armád NATO při respektování specifiky Armády ČR. Cílem je umožnit "kontrolu korunu", jednodušším a efektivnějším způsobem zabezpečovat potřebu materiálu a služeb Armády ČR v míru i za branné pohotovosti státu a zjednodušit vzájemné vazby ekonomiky státu a armády.

Splnění těchto cílů je dlouhodobou záležitostí, kterou je nutno realizovat postupnými kroky při zajištění nepřetržité funkčnosti systému. To předpokládá zejména:

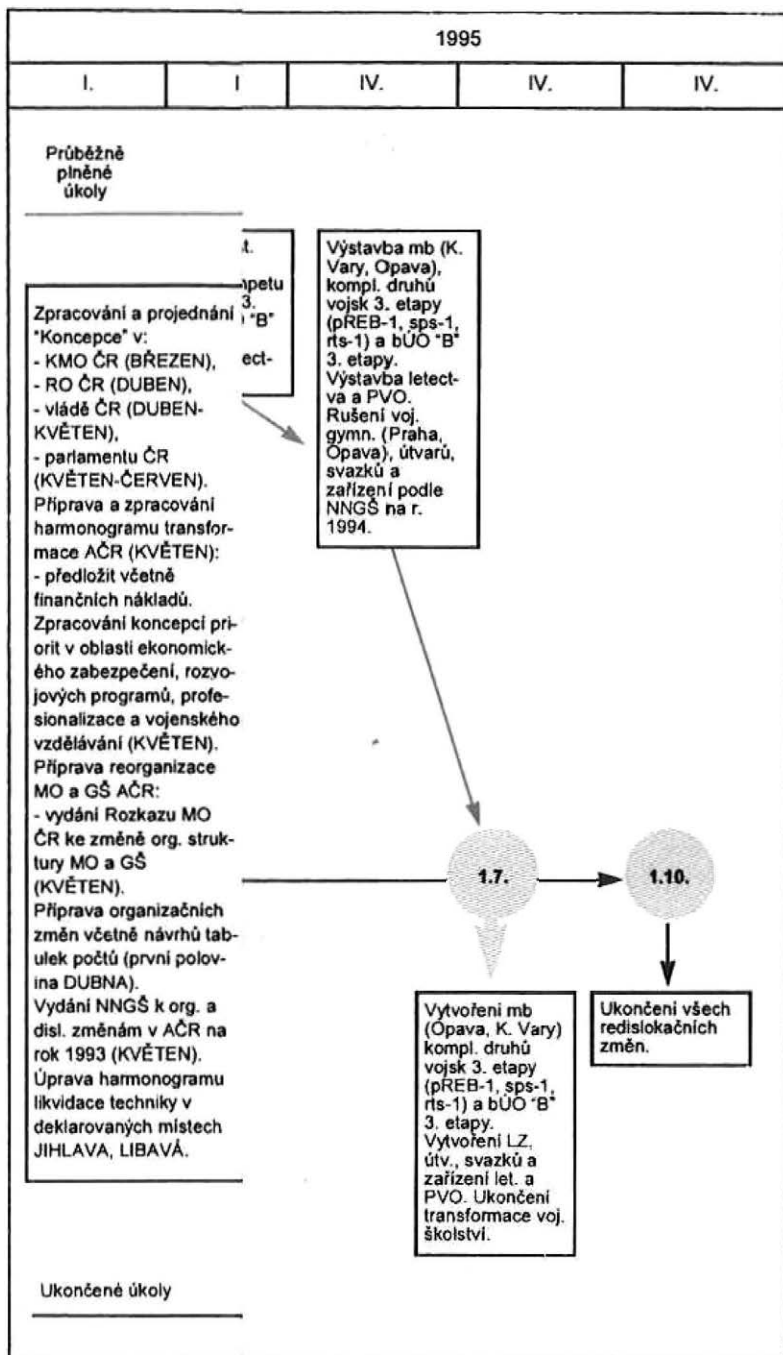
- přerozdělení stávajících (26) materiálových tříd do nového funkčního systému uspořádání
- zahájit vytváření jednotného materiálového katalogu v návaznosti na celostátní normy a normy NATO a tím zlepšit podmínky pro zjednodušení informačních toků v systému
- reorganizovat současnou organizační strukturu všech prvků finančního, týlového, technického a stavebně ubytovacího zabezpečení
- zahájit práce na postupném přepracovávání odborných norem, pracovních postupů a metod zabezpečení materiálem a službami, reorganizovat skladová hospodářství v souladu s novým uspořádáním Armády ČR a vytvořit jednotný dopravně zásobovací systém
- zabezpečit ekonomickou samostatnost systému z hlediska alokace rozpočtu a zajistit funkční vazby na civilní sféru při zajišťování materiálových potřeb a služeb pro armádu v míru i za branné pohotovosti státu
- vytvořit systém objektivního hodnocení ekonomické náročnosti výcviku a výchovy u jednotlivých subjektů armády z hlediska nákladů na zabezpečení provozu, spotřeby materiálu a služeb
- zavést centrální evidenci materiálu a soustředit ji do velitelství logistiky
- zahájit přípravu specialistů pro potřebu logistiky
- vybudovat informační systém a zajistit výkonnou spojovací infrastrukturu.

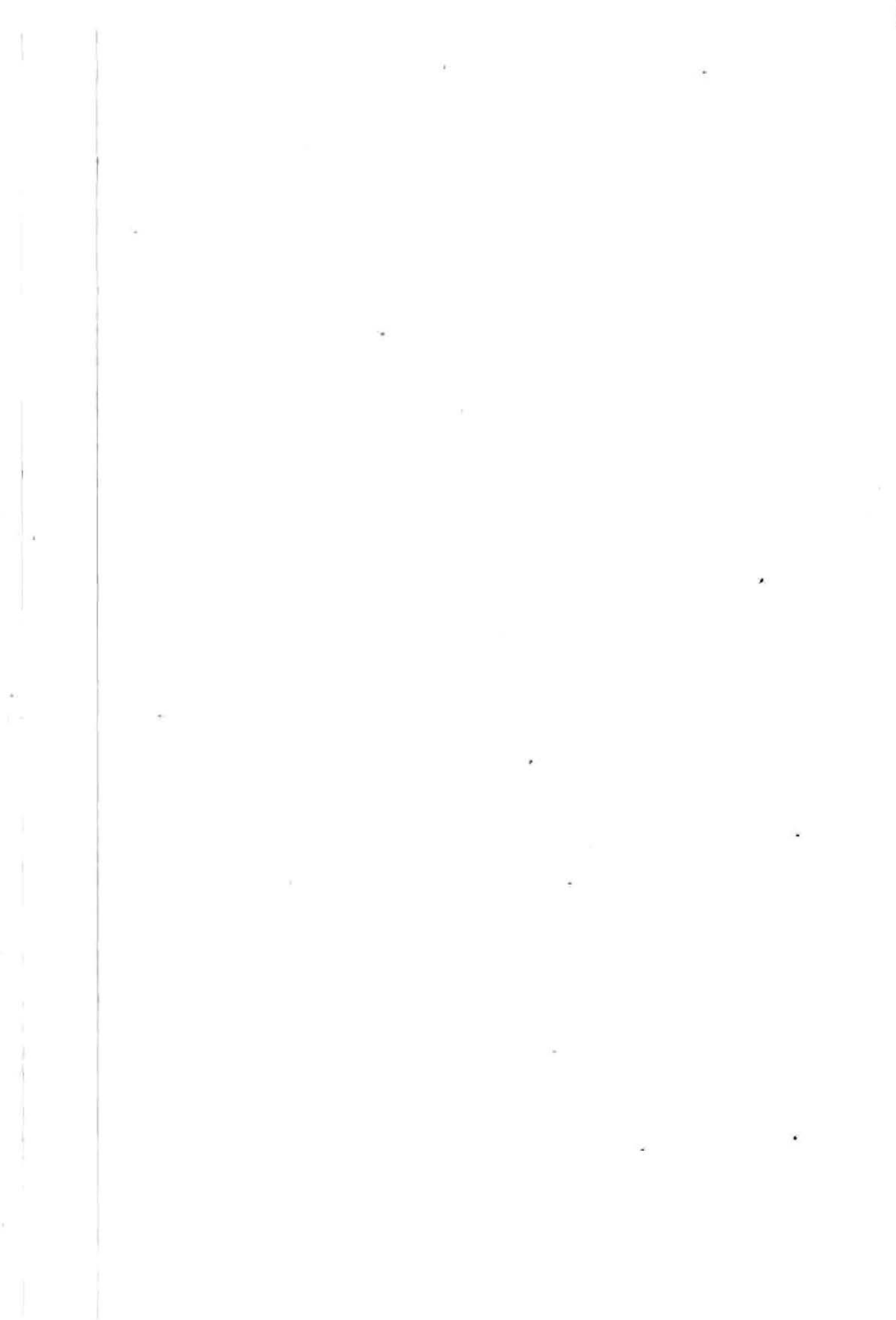
Zavedení jednotného systému evidence materiálu odstraní duplicitu při skladování, sníží se výše zásob a zefektivní se přeprava.

Využívání služeb civilní sféry a celkové zvýšení kvality služeb dosažené postupnou profesionalizací umožní snížení provozních nákladů a prodloužení životnosti materiálu.

Jednotné řízení nákupů vytvoří výhodnější podmínky pro jednání s dodavateli a pro lepší koordinaci mezinárodní spolupráce.

Systém logistiky umožní okamžitou "kontrolu korunou" při zabezpečování jednotlivých oblastí života armády. Předpokládá vytvořit kontrolní tok peněz v návaznosti na realizaci věcných plánů zabezpečení v novém systému financování výdajů Armády ČR. Veškerý materiál, objednávky prací a služeb budou zabezpečovány orgány logistiky. Úhrady výdajů budou realizovány nezávislými finančními expoziturami, řízenými Hlavním finančním úřadem MO. Podkladem pro financování budou stanovené limity, schválené plány a normy vycházející z příslušných standardů, které vyjadřují určitou úroveň provozních výdajů na armádu. Systém umožní, aby každá realizovaná koruna měla svého konkrétního adresáta a účel. Základní funkcí a cílem v tomto směru je optimalizovat cílové chování resortu MO a Armády ČR jako ekonomického subjektu při tvorbě a realizaci rozpočtu pro potřebu obrany státu.

III. HLAVNÍ PŘEDPOKLADY A ÚKOLY K REALIZACI KONCEPCE

1. Legislativní zabezpečení

Stávající právní úprava problematiky obrany státu a ozbrojených sil je v důsledku nové společenské a ekonomické situace i právních vztahů nevyhovující. Jedná se zejména o zákon č. 40/1961 Sb., o obraně ČSFR, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech a navazující prováděcí právní předpisy. Připravovaná nová státní vojenská strategie a koncepce výstavby Armády ČR bude vyžadovat nové právní úpravy branné povinnosti občanů, statutu vojáka v činné službě, a to nejen průběhu služby, vojenských kariér, ale i materiálního, zdravotního, nemocenského a sociálního zabezpečení. Půjde především o nahrazení stávajícího branného zákona (zákon č. 92/1949 Sb., ve znění pozdějších předpisů, úplné znění č. 331/1992 Sb.) a zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků ve znění pozdějších předpisů, úplné znění č. 361/1992 Sb.

Předběžným zámyslem je zpracování návrhů zákonů upravujících obranu republiky, civilní ochranu, brannou povinnost, problematiku Armády ČR a vojáků v činné službě (statut vojáka).

Zákon o obraně by měl, kromě vymezení základních pojmů, stanovit povinnost státní správy, řídicí struktury, jejich kompetence a vzájemné vztahy při zabezpečování obrany, postavení právnických a fyzických osob v systému obrany.

Zákon o civilní ochraně by měl definovat úkoly civilní ochrany podle Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám, dále práva a povinnosti právnických a fyzických osob, řídicí struktury, jejich působnost, vzájemné vztahy a financování civilní ochrany.

Obsahem branného zákona bude především vymezení obsahu branné povinnosti, odvodní systém, druhy služebních povinností (základní, náhradní, mimořádná a jiná vojenská služba) a úkoly orgánů státní správy a samosprávy při plnění úkolů dotýkajících se branné povinnosti.

Zákonem o Armádě České republiky budou stanoveny úkoly armády, působnost řídicích stupňů od vrchního velitele ozbrojených sil až po vojenský útvar, složení armády a její organizační struktura, postavení a odpovědnost velitele, principy výcviku.

Zákon o vojácích v činné službě vymezí statut jednotlivých kategorií vojáků (vojáků v základní službě, vojáků z povolání), vojenské hodnosti, zásady pro povyšování, hodnocení, ustanovování do funkcí, základní vztahy mezi vojáky (nadřízenost, odpovědnost), vojenské kázeňské právo, zabezpečení vojáků v činné službě a při propuštění z vojenské činné služby podle kategorií a případná úprava postavení občanských zaměstnanců v Armádě ČR.

Návrhy zásad zákonů se předpokládá připravit k projednání ve vládě ČR ve IV. čtvrtletí 1993 tak, jak je výhledově navrženo pro plán hlavních úkolů vlády ČR na 2. pololetí 1993.

Uvedený zámysl bude nezbytné korigovat a doplňovat podle schválených koncepcí. Složitost problému spočívá také v tom, že v Ústavě České republiky (úst. zák. ČNR č. 1/1993 Sb.) nejsou záležitosti obrany státu, kromě některých

působností Parlamentu ČR (rozhodování o vyslání ozbrojených sil mimo státní území a o vyhlášení válečného stavu a dále ustanovení o tom, že prezident republiky je vrchním velitelem ozbrojených sil), ani rámcově upraveny. Předpokládá se, že některé vztahy ve sféře řízení obrany bude nezbytné stanovit ústavním zákonem.

2. Harmonogram realizace změn

Armáda ČR bude muset řešit v krátkém časovém období do roku 1996 celý komplex problémů. Realizace navržených opatření bude vyžadovat detailní rozpracování koncepce ve všech oblastech a v návaznosti na přidělené rozpočtové prostředky podrobné zplánování přechodu ze současného stavu na armádu projektovanou pro rok 1996. Rámcový návrh časového průběhu transformace Armády ČR je uveden na obr. 6 (mezi str. 24, 25).

Celkové pojetí armády navržené tímto materiálem se blíží představě armády jak je vnímána v západoevropských demokraciích. Vyplyvá to i z odezvy členů pracovního týmu NATO, který byl do České republiky pozván ke konzultacím v oblasti výstavby armády.

Armáda České republiky se realizací navržených opatření přizpůsobí bezpečnostní a ekonomické realitě dnešní doby. Navržené mírové počty a struktura sil armády jsou postačující pro plnění mírových úkolů, řešení nevojenských ohrožení a vojenského ohrožení v rozsahu lokálního konfliktu se srovnatelným protivníkem. Při současné výzbroji je to však krajní mez, kdy je Armáda ČR ještě schopna plnit své poslání.

Při posuzování finanční náročnosti výstavby Armády ČR je potřebné zvážit všechny okolnosti, které vedly k navržení koncepce. Výrazné krácení rozpočtu na armádu v minulých letech způsobilo urychlení růstu zaostávání naší armády za armádami vyspělých států a snižování připravenosti. Další pokračování v tomto trendu by vedlo ke ztrátě bojeschopnosti a rozpadu Armády ČR. Nelze zapomenout na rizika, která mohou vyvstat v případě destabilizace v zemích SNS a ve východní Evropě. Rovněž vstup ČR do NATO je podmíněn určitým standardem armády.

Pokud nebudou pro potřeby obrany a armády uvolněny prostředky, které zabezpečí její výstavbu v prioritních oblastech, vznikají rizika, týkající se příslušníků armády, stavu techniky a stavebně ubytovacího fondu a celkové stability armády.

Příslušníci armády, vojáci z povolání i civilní zaměstnanci, žijí od roku 1990 ve stavu permanentních organizačních změn. Bez realizace koncepce v celém rozsahu není možné stabilizovat situaci v personální a sociální oblasti a nepodaří se získat nové lidi do armády. V tom případě hrozí, že v armádě zůstanou pouze druhořadí odborníci.

Pokud nebudou vytvořeny předpoklady pro zásadní modernizaci výzbroje a techniky, pokračující růst provozních nákladů zapříčiní v roce 1997 zhroucení výzbrojné technického zabezpečení armády.

Bez výrazného zvýšení finančních prostředků pro stavebně ubytovací fond vzroste dnešní vnitřní osmimiliardový dluh v této oblasti a počet objektů v havarijním stavu.

Na základě výše uvedených rizik je zřejmé, že v tom případě bude ohrožena sama funkčnost armády a následně bezpečnost České republiky.

Realizace koncepce výstavby Armády ČR zabezpečuje, že k této situaci nedojde. Vytváří předpoklady pro postupný růst kvality, efektivnosti, úspornosti a akceptovatelnosti armády veřejností. Pomůže stabilizovat armádu i společnost a přiblíží vstup České republiky do integračních seskupení západní Evropy.

* * *

Poznámka redakce:

Předchozí stať navazuje na příspěvek stejného názvu plk. gšt. Ing. Pavla Jandáčka z čísla 5/93 našeho časopisu, který měl za úkol čtenáře orientovat v této aktuální problematice.

Dokument uveřejněný v tomto čísle byl upraven pro potřeby tisku.

Podplukovník PhDr. Jan Eichler, CSc.

MEZINÁRODNÍ DETERMINANTY BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika vznikla nedlouho po skončení studené války a po zániku bipolárního systému mezinárodních vztahů. Nová mezinárodní situace se vyznačuje následujícími hlavními rysy.

Na globální úrovni:

- Rusko jako nástupce někdejšího SSSR, jenž byl jedním ze dvou hlavních aktérů mezinárodní situace, hraje a nadále bude hrát roli podstatně skromnější nežli v minulosti, a to především v důsledku narůstající hospodářské závislosti a prohlubujícího se vnitřního chaosu.